ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1949

Vyhlásené: 29.01.1949 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

10

Vládne nariadenie

zo dňa 18. januára 1949,

ktorým sa vykonáva zákon o komunálnych podnikoch a vydáva ich štatút (štatút komunálnych podnikov).

Vláda Československej republiky nariaďuje podľa § 2, ods. 2, § 19, ods. 4 a § 30 zákona zo dňa 21. júla 1948, č. 199 Sb., o komunálnych podnikoch (ďalej len „zákon“):

Časť prvá.
Úvodné ustanovenie.

Právna povaha komunálnych podnikov.

§ 1.

(1) Komunálne podniky sú organizačné útvary verejného hospodárenia pre podnikateľskú činnosť svázkov ľudovej správy. Sú právnickými osobami, organizovanými v obdobnej forme národným podnikom (§ 156 Ústavy).

(2) Komunálne podniky sú národným majetkom v rukách svázkov ľudovej správy (v komunálnom vlastníctve obcí, okresov alebo krajov podľa § 149, ods. 2 Ústavy).

§ 2.

Komunálne podniky majú rozšíriť a prehĺbiť verejné hospodárstvo v tých odboroch, odvetviach a úsekoch podnikateľskej činnosti, ktoré pre svoju povahu, menší rozsah alebo miestne obmedzený význam sa lepšie hodia na to, aby sa prevodzovali v rámci hospodárenia svázkov ľudovej správy, a organicky doplňujú poslanie národných podnikov v hospodárskom zriadení štátu. Majú slúžiť potrebám obyvateľstva príslušného správneho celku v súlade s hospodárskymi záujmami celoštátnymi a poskytovať príjem svázkom ľudovej správy.

§ 3.
Všeobecné zásady pre hospodárenie komunálnych podnikov.

(1) Komunálne podniky treba viesť podľa zásad obchodného podnikania, pokiaľ to nie je vylúčené z dôvodu verejného záujmu, ktorému podnik slúži (§ 19, ods. 1 zákona). Zachovávanie zásad obchodného podnikania sa má diať zo zreteľom na záujmy a potreby obyvateľstva dotyčného územia a v súlade s jednotným hospodárskym plánom.

(2) Prevodzovanie komunálnych podnikov podľa zásad obchodného podnikania nesmie byť na ujmu plnenia správnych úloh, uložených národným výborom.

Časť druhá.
Organizácia komunálnych podnikov.

Diel I.
Majetkové podstaty na zriadenie komunálnych podnikov. (K §§ 2 až 6 zákona.)

Oddiel 1.
Druhy majetkových podstát.

§ 4.

Komunálne podniky možno zriadiť:

a) z majetku (majetkových podstát) dotyčného sväzku ľudovej správy, ktorý tento sväzok má alebo akýmkoľvek spôsobom nadobudne (kúpou, zámenou, vyvlastnením, prídelom konfiškovaného majetku, darom a pod.),

b) zo znárodneného majetku (znárodnených majetkových podstát) prenechaného podniku ľudovej správy podľa predpisov o znárodnení a

c) z majetku (majetkových podstát) iných subjektov, venovaného priamo na zriadenie komunálneho podniku.

Oddiel 2.
Zriadenie komunálnych podnikov z majetku sväzkov ľudovej správy.

§ 5
Rozdelenie majetku.

Majetok sväzku ľudovej správy pre zriaďovanie komunálnych podnikov sa delí na

a) majetok podnikový,

b) majetok správny a

c) majetok smiešanej povahy.

§ 6.
Podnikový majetok.

(1) Za podnikový majetok sa považuje majetková podstata (súbor majetkových podstát), ktorá, nie súc určená na to, aby ňou národný výbor plnil správne úlohy,

a) je prostriedkom hospodárskeho podnikania (výroby, obchodu, poskytovania služieb),

b) slúži na dosiahnutie zisku a

c) tvorí hospodársky organizovanú jednotku.

(2) Za podnikový majetok sväzkov ľudovej správy treba považovať najmä ich podniky živnostenské (napr. hotely, reštaurácie, kaviarne, hostince, tehelne, lomy, pieskoviny, píly, stavebné podniky, pohrebné ústavy, remeselnícke podniky, továrne, dopravné podniky, obchodné podniky, plakátovacie podniky) a obdobné podniky, slúžiace vlastným potrebám sväzkov ľudovej správy.

§ 7.
Správny majetok.

Správnym majetkom je majetok sväzku ľudovej správy, ktorý je priamo určený na to, aby ním národný výbor plnil správne úlohy, ako napr. kancelárske budovy národného výboru a ich zariadenie, dopravné prostriedky, slúžiace potrebám úradu, knihovne, školské budovy, školské

ihriská, zariadenia sociálnej starostlivosti (jasle, útulne, domovy, zotavovne), verejný statok (námestia, ulice, mosty) a vodohospodárske stavby (retenčné nádrže, hate).

§ 8.
Majetok smiešanej povahy.

(1) Smiešanej povahy je taký majetok sväzku ľudovej správy, ktorým národný výbor vedľa podnikateľskej činnosti plní tiež správne úlohy. Sú to zpravidla podniky, ústavy alebo zariadenia, určené na to, aby slúžily potrebám celku, pri ktorých však nie je celkom vylúčený záujem na zisku, ako napr. očistné kúpele, kúpaliština, verejné vodovody, krematória, podniky na čistenie mesta, tržnice a spaľovne.

(2) Majetkové podstaty, ktoré sa zpravidla javia v sväzkoch ľudovej správy ako majetok správny, môžu sa pri složitejšej hospodárskej organizácii v niektorom sväzku ľudovej správy javiť ako majetok smiešanej povahy (napr. cintoríny, zariadenia na udržovanie hradských, mostov, sadov, vodohospodárskych stavieb, školských záhrad a ihrísk, čistiace stanice odpadových vôd a verejné mostové váhy).

§ 9.
Predpoklady na zriadenie komunálneho podniku z majetku sväzku ľudovej správy.

(1) Pokiaľ nie je v odsekoch 2 a 3 určená výnimka, nech je z podnikového majetku, ktorý je už vlastníctvom sväzku ľudovej správy, zriadený komunálny podnik do 60 dní odo dňa vyhlásenia tohto nariadenia. Z podnikového majetku, ktorý sväzok ľudovej správy nadobudne za účinnosti tohto nariadenia, nech je zriadený komunálny podnik, prípadne nech je takýto majetok do komunálneho podniku začlenený, do 60 dní odo dňa nadobudnutia.

(2) Zákon podľa svojho § 32 sa nevzťahuje na pôdohospodárske a lesné podniky (pôdu). O tom, či ide o takýto podnik (pôdu), rozhodne v prípade pochybnosti Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom pôdohospodárstva na žiadosť dotyčného sväzku ľudovej správy, po prípade z podnetu dohliadacieho národného výboru alebo z úradnej moci.

(3) Z dosahu zákona sa vyníma podnikový majetok nepatrného rozsahu, ktorý, nech už sám o sebe, alebo v spojitosti s ďalšími majetkovými podstatami, nie je spôsobilý na to, aby bol spravovaný ako komunálny podnik. V pochybnostiach rozhodne dohliadaci národný výbor (úrad) na žiadosť dotyčného národného výboru, po prípade z úradnej moci podľa § 7, ods. 2 alebo 3 zákona.

(4) Majetok smiešanej povahy, ktorým národný výbor plní vedľa podnikateľskej činnosti tiež úlohy verejnej správy, môže byť spravovaný formou komunálneho podniku,

a) ak ide o podnik, v ktorom prevažuje podnikateľská činnosť a záujem na zisku, alebo

b) ak ide o podnik, ústav alebo zariadenie, ktoré môžu byť vzhľadom na svoju úlohu hospodárne prevodzované formou komunálneho podniku.

(5) Na spravovanie majetku smiešanej povahy formou komunálneho podniku treba súhlas Ministerstva vnútra. Ministerstvo vnútra môže po dohode s Ministerstvom financií dať tento súhlas pre určité druhy majetkových podstát hromadne vyhláškou v Úradnom liste.

(6) Zo správneho majetku nech sa nezriaďujú komunálne podniky. Správny majetok môže sa začleniť do komunálneho podniku na základe podmienok odseku 4, písm. b). Ustanovenie odseku 5 platí obdobne.

Oddiel 3.
Zriadenie komunálnych podnikov zo znárodneného majetku.

§ 10.

Ak bol znárodnený majetok prenechaný podniku ľudovej správy (§ 4, ods. 1 zákona), neprechádza vlastníctvo k nemu na dotyčný sväzok ľudovej správy, ale priamo na podnik. Ide pritom o účelový majetok, ktorý môže sväzok ľudovej správy použiť len na zriadenie komunálneho podniku alebo na to, že ho začlení do takého podniku. Ustanovenie § 9, ods. 1 platí obdobne.

Oddiel 4.
Zriadenie komunálnych podnikov z majetku iných subjektov.

§ 11.

Ak venuje iný subjekt majetok na zriadenie komunálneho podniku, môže ho previesť na dotyčný sväzok ľudovej správy; ak takto neurobí, platí obdobne ustanovenie § 10.

Diel II.
Druhy komunálnych podnikov.

§ 12.
Prehľad druhov komunálnych podnikov.

(1) Podľa komunálneho vlastníka podniku sa rozoznávajú:

a) komunálne podniky obecné (mestské),

b) komunálne podniky okresné,

c) komunálne podniky krajské.

(2) Podľa počtu komunálnych vlastníkov sa rozoznávajú:

a) komunálne podniky individuálne a

b) komunálne podniky spoločné.

(3) Podľa rozsahu podnikania sa rozoznávajú

a) komunálne podniky jednoduché a

b) komunálne podniky združené.

§ 13.
Komunálne podniky individuálne a spoločné. (K § 13 zákona.)

(1) Komunálne podniky sa zriaďujú zpravidla ako podniky, patriace jednému sväzku ľudovej správy (komunálne podniky individuálne).

(2) Dva alebo viacej sväzkov ľudovej správy toho istého stupňa sa môžu združiť na spoločné prevodzovanie komunálneho podniku. Štatutárne mesto, na Slovensku mesto (obec) so zriadeným magistrátom, môže sa združiť na spoločné prevodzovanie toho istého komunálneho podniku buď s inou obcou, alebo s okresom, nie však s oboma zároveň.

([3]) Spoločný komunálny podnik môže byť zriadený vtedy, ak má slúžiť spoločným potrebám všetkých zúčastnených sväzkov ľudovej správy alebo ich obyvateľstva,alebo ak sa môžu spoločnou prevádzkou účelnejšie využiť prírodné zdroje, výrobky, suroviny, nehnuteľnosti alebo pracovné sily, ktoré sú na území dotyčných sväzkov ľudovej správy.

(4) Spoločný komunálny podnik je v spoločnom komunálnom vlastníctve (spoluvlastníctve) dotyčných sväzkov ľudovej správy (§ 19).

§ 14.
Komunálne podniky jednoduché a združené.

(1) Sväzok ľudovej správy združuje zpravidla v jeden komunálny podnik hospodárske jednotky (závody) s príbuzným predmetom podnikania (združený komunálny podnik).

(2) Združený komunálny podnik môže sa zriadiť tiež z hospodárskych jednotiek (závodov) s rôznym druhom podnikania, ak sa môžu navzájom doplňovať svojimi výrobkami alebo službami, alebo ak sa týmto organizačným spojením môžu účelne využiť zdroje surovín alebo energie, služby, výrobky, polotovary, odpadky alebo prebytky. Takéto združené podniky sa môžu označiť ako "kombinát" s uvedením prevládajúceho druhu podnikania (napr. stavebný kombinát). Hospodárenie jednotlivých závodov toho istého kombinátu sa má zachytiť v riadne vedenom podnikovom počtovníctve. Najmä nech sú účtovne zachytávané dodávky a služby, poskytované iným závodom toho istého kombinátu.

(3) I keď nie sú splnené predpoklady odseku 2, možno výnimočne zriadiť združený komunálny podnik z hospodárskych jednotiek s rôznym druhom podnikania, ak nie je ich samostatné prevodzovanie hospodársky únosné pre malý rozsah, kapacitu, počet zamestnancov alebo pre iný podobný dôvod.

(4) Komunálne podniky s jediným predmetom podnikania (jednoduché komunálne podniky) možno zriaďovať len vtedy, ak ide o hospodársku jednotku, v ktorej možno prevodzovacie zariadenie, zdroje surovín, pracovné sily a správny aparát plne využiť tak, aby oddelená a samostatná prevádzka bola hospodársky únosná. Ak má sväzok ľudovej správy viac hospodárskych jednotiek (závodov) s tým istým predmetom podnikania, nech sú spojené v jediný komunálny podnik, ibaže by tomu bránily vážne dôvody hospodársky účelné.

Diel III.
Konanie pri vytvorení komunálnych podnikov.

§ 15.

Podnet na zriadenie komunálneho podniku.

a) z vlastného podnetu národného výboru dotyčného sväzku ľudovej správy alebo

b) na výzvu dohliadacieho národného výboru (úradu) alebo

c) rozhodnutím dohliadacieho národného výboru (úradu).

§ 16.

Zriadenie komunálneho podniku z vlastného podnetu národného výboru. (K § 7, ods. 1 zákona.)

(1) Komunálny podnik sa zpravidla zriaďuje usnesením národného výboru dotyčného sväzku ľudovej správy z jeho vlastného podnetu.

(2) Usnesenie národného výboru o zriadení komunálneho podniku vyžaduje zachovanie tých istých náležitostí, ako usnesenie v rozpočtových veciach. Zároveň sa týmto usnesením ustanovuje aj znenie zakladacej listiny. Toto usnesenie možno napadnúť odvolaním práve tak, ako usnesenie rozpočtu dotyčného sväzku ľudovej správy.

(3) Usnesenie národného výboru podľa odseku 2 vyžaduje pre svoju platnosť schválenie dohliadacieho národného výboru (úradu).

(4) Ustanovenia odsekov 1 až 3 platia obdobne tiež o zriadení pobočného (vedľajšieho) závodu komunálneho podniku, o začlenení ďalších majetkových podstát do komunálneho podniku a o zvýšení alebo snížení jeho kmeňového imania.

§ 17.
Zriadenie komunálneho podniku na výzvu dohliadacieho národného výboru (úradu). (K § 7, ods. 3, vete prvej zákona.)

(1) Ak sú splnené zákonné predpoklady na zriadenie komunálneho podniku a národný výbor sa na ňom neusnesie, vyzve ho dohliadací, po prípade vyšší dohliadací národný výbor (úrad), aby tak urobil do troch mesiacov. Ustanovenia § 16, ods. 2 až 4 platia i tu. Ak nejde o rozhodnutie Ministerstva vnútra, môže sa národný výbor proti nemu odvolať.

(2) Národný výbor je povinný zriadiť komunálny podnik do troch mesiacov odo dňa, ktorým rozhodnutie o výzve nadobudlo právoplatnosť.

§ 18.
Zriadenie komunálneho podniku rozhodnutím dohliadacieho národného výboru (úradu). (K § 7, ods. 3, vete druhej zákona.)

(1) Ak nevyhovie národný výbor danej výzve na zriadenie komunálneho podniku do troch mesiacov odo dňa, keď nadobudla právoplatnosť, zriadi dohliadací národný výbor (úrad) komunálny podnik vlastným rozhodnutím do ďalších troch mesiacov, pričom zároveň určí znenie zakladacej listiny.

(2) Rozhodnutie dohliadacieho národného výboru (úradu) nech sa vyhlási rovnakým spôsobom, ako sa vyhlasujú rozpočtové usnesenia dotyčného národného výboru, a môžu ho napadnúť odvolaním - ak nejde o rozhodnutie Ministerstva vnútra - osoby, ktoré by boly oprávnené podať odvolanie proti usneseniu o rozpočte dotyčného sväzku ľudovej správy. Odvolacie právo prislúcha i dotyčnému národnému výboru.

§ 19.
Osobitné ustanovenia o zriaďovaní spoločných komunálnych podnikov.

(1) Spoločný komunálny podnik sa zriaďuje dohodou národných výborov zúčastnených sväzkov ľudovej správy. Dohoda zúčastnených národných výborov sa uskutočňuje ich súhlasnými usneseniami.

(2) V dohode o zriadení spoločného komunálneho podniku sa tiež ustanovuje, aký majetok každý so zúčastnených sväzkov ľudovej správy vnáša do spoločného komunálneho podniku, akými sumami sa tento majetok oceňuje, aké sú spoluvlastnícke podiely na spoločnom komunálnom podniku, aká je jeho spoločná správa, aký spravovací poriadok je smerodajný pre spoločný správny orgán, ako sa zúčastnené sväzky ľudovej správy podeľujú na zisku, prípadne na strate podniku, za akých okolností môžu zúčastnené národné výbory žiadať zrušenie spoločného komunálneho podniku a ako sa medzi nimi rozdelí prípadný likvidačný prebytok.

(3) O zriadení spoločného komunálneho podniku sa vyhotoví spoločná zakladacia listina (§ 21).

(4) Dohodu podľa odseku 1 schvaľuje a ďalšie úlohy dohliadacieho národného výboru vykonáva národný výbor (úrad), ktorý je najbližšie spoločne nadriadený zúčastneným sväzkom ľudovej správy.

(5) Dohliadací národný výbor (úrad) môže vyzvať národné výbory dvoch alebo viac sväzkov ľudovej správy, aby zriadily spoločný komunálny podnik, ak je takéto opatrenie hospodársky účelné. Ustanovenia §§ 17 a 18 platia obdobne.

§ 20.
Vyhláška o zriadení komunálneho podniku.

(1) Zriadenie komunálneho podniku vyhlási národný výbor sväzku ľudovej správy, v ktorého vlastníctve je komunálny podnik, v Úradnom liste. To platí i vtedy, ak bol komunálny podnik zriadený rozhodnutím dohliadacieho národného výboru (úradu). Ak ide i spoločný komunálny podnik, vyhlási jeho zriadenie ten zo zúčastnených národných výborov, v ktorého obvode je sídlo podniku.

(2) Vo vyhláške nech je uvedené :

a) ktorý sväzok ľudovej správy je komunálnym vlastníkom podniku, po prípade, ktoré sväzky ľudovej správy sú jeho komunálnymi spoluvlastníkmi;

b) aká je jeho firma a sídlo;

c) aký je jeho predmet podnikania;

d) ktorým dňom sa zriaďuje.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 platia obdobne o zriadení pobočného (vedľajšieho) závodu komunálneho podniku. V Úradnom liste sa vyhlasuje tiež každá zmena v niektorom z bodov, uvedených v odseku 2.

§ 21.
Zakladacia listina. (K § 8 zákona.)

(1) V zakladacej listine nech sú uvedené najmä tieto údaje:

a) dáta usnesenia národného výboru, ktorým bol komunálny podnik zriadený, a dáta rozhodnutia dohliadacieho národného výboru (úradu), ktorým bolo jeho zriadenie schválené;

b) údaj o tom, ktorý sväzok ľudovej správy je komunálnym vlastníkom podniku, po prípade, ktoré sväzky ľudovej správy sú jeho komunálnymi spoluvlastníkmi;

c) firma a sídlo podniku;

d) predmet podnikania;

e) deň, ktorým sa komunálny podnik zriaďuje a ktorým komunálny podnik majetok prejíma;

f) súborné označenie majetkovej podstaty, z ktorej bol podnik zriadený alebo ktorá bola do neho začlenená. Toto označenie sa môže stať odkazom na predošlú firmu, po prípade na predošlého majiteľa;

g) označenie nehnuteľností a práv na nehnuteľnostiach, z ktorých sa komunálny podnik zriaďuje, alebo ktoré sa do neho začleňujú, a to udaním katastrálneho čísla nehnuteľností a katastrálneho územia, o ktorého pozemkovú knihu ide po prípade obdobné označenie práv a oprávnení, ktoré sú predmetom zápisu do iných verejných kníh, registrov alebo soznamov (vodná kniha, register patentný a pod.);

h) označenie kategórií tých zamestnancov, ktorých ustanovuje národný výbor [§ 21, ods. 3, písm. b) zákona];

ch) ustanovenie o zastupovaní komunálneho podniku a o značení firmy;

i) ustanovenie o spôsobe, ako sa uverejňujú účtovné závierky podniku.

(2) Zakladacia listina spoločného komunálneho podniku musí obsahovať aj údaj o spoluvlastníckych podieloch zúčastnených sväzkov ľudovej správy a údaj o složení predstavenstva.

(3) Ministerstvo vnútra môže vydať záväzné smernice a vzorce pre jednotné vyhotovovanie zakladacích listín.

§ 22.
Firma. (K § 16 zákona.)

(1) Komunálny podnik je povinný užívať vo svojej firme označenie „komunálny podnik“ v neskrátenom znení. Vo firme nech je vhodným spôsobom naznačené, či ide o podnik obce, okresu alebo kraja. Ak ide o spoločný komunálny podnik viac sväzkov ľudovej správy, musí byť táto skutočnosť v znení firmy jasne vyjadrená, nie je však potrebné, aby všetky zúčastnené sväzky ľudovej správy boly menovite uvedené. Podľa možnosti nech je vo firme označený aj predmet podnikania.

(2) Ak bol komunálny podnik zriadený zo znárodneného alebo zkonfiškovaného podniku a ak sú preto zvláštne dôvody, najmä ak bola firma onoho skoršieho podniku v tuzemsku alebo v zahraničných obchodných kruhoch dobre zavedená, môže byť jej znenie pojaté čiastočne alebo úplne do firmy komunálneho podniku ako jej súčiastka.

Časť tretia.
Pôsobnosť správnych orgánov.

Oddiel 1.
Organizácia správy.

§ 23.

(1) Komunálny podnik spravujú:

1. národný výbor,
2. predstavenstvo, ak bolo zriadené, a
3. správca komunálneho podniku.

(2) Pomocným orgánom predstavenstva je sekretariát, ako bol zriadený.

(3) Správcovi komunálneho podniku sú podriadení kvalifikovaný námestník a vedúci úradníci, pokiaľ boli ustanovení, a ostatní zamestnanci.

Oddiel 2.
Pôsobnosť národného výboru. (K § 21, ods. 3 zákona.)

§ 24.

(1) Národný výbor sväzku ľudovej správy, v ktorého vlastníctve je komunálny podnik, vykonáva svoju pôsobnosť buď priamo, alebo prostredníctvom predstavenstva (§§ 25 až 31).

(2) Priamo vykonáva národný výbor túto pôsobnosť:

a) zriaďuje komunálny podnik alebo jeho pobočný (vedľajší) závod a vyhotovuje zakladaciu listinu;

b) začleňuje ďalšie majetkové podstaty do komunálneho podniku;

c) zvyšuje alebo znižuje kmeňové imanie komunálneho podniku;

d) zrušuje komunálny podnik alebo jeho pobočný (vedľajší) závod;

e) žiada o vyvlastnenie súkromnej majetkovej účasti (§ 3 zákona);

f) zriaďuje a zrušuje predstavenstvo komunálneho podniku;

g) vymenúva a odvoláva časť členov predstavenstva (§ 27, ods. 3 a 5) a určí pre všetkých členov predstavenstva odmenu za zvláštne práce (§ 27, ods. 12);

h) ustanovuje správcu komunálneho podniku, uzaviera s ním menom komunálneho podniku pracovnú smluvu a odvoláva ho, prípadne berie na vedomosť, že sa vzdáva funkcie;

ch) vymenúva a odvoláva likvidátora zrušeného komunálneho podniku;

i) podáva odvolania proti rozhodnutiam dohliadacieho národného výboru (úradu), ktoré sa týkajú vecí jeho priamej pôsobnosti vo veciach komunálnych podnikov.

(3) Ostatnú svoju pôsobnosť vykonáva národný výbor priamo len vtedy, ak nebolo zriadené predstavenstvo. Je to pôsobnosť, ktorú toto nariadenie alebo iné predpisy vyhradzujú vo veciach komunálnych podnikov národnému výboru dotyčného sväzku ľudovej správy ako vlastníka a prevodzovateľa komunálneho podniku. Najmä mu náleží v takých prípadoch (§ 21, ods. 3 zákona):

a) ustanovovať a odvolávať kvalifikovaného námestníka pre vedenie podniku podľa živnostenských alebo iných predpisov;

b) po vypočutí správcu ustanovovať a odvolávať vedúcich úradníkov podniku v rozsahu, určenom v zakladacej listine, a rozhodovať o ich osobných veciach;

c) po vypočutí správcu udeľovať a odvolávať prokúru alebo obchodnú plnú moc;

d) usnášať sa na právnych úkonoch, ktoré vyžadujú vyššie schválenie (§ 19, ods. 5 zákona);

e) schvaľovať zásady pre organizáciu podniku a usnášať sa na podnikovom vykonávacom pláne;

f) dozerať na prevádzku podniku;

g) usnášať sa na podnikovom rozpočte a účtovnej závierke podniku;

h) schvaľovať výročnú zprávu o prevádzke podniku.

(4) Národný výbor je oprávnený vyhradiť svojmu priamemu predbežnému schváleniu opatrenie správcu komunálneho podniku [§ 21, ods. 4, písm. b) zákona], i keď bolo zriadené predstavenstvo.

Oddiel 3.
Predstavenstvo. (K § 22 zákona.)

§ 25.
Predpoklady zriadenia predstavenstva.

(1) Národný výbor môže zriadiť predstavenstvo komunálneho podniku.

(2) Ak má sväzok ľudovej správy viac komunálnych podnikov, zriadi národný výbor zpravidla len jediné (spoločné) predstavenstvo pre všetky tieto podniky. Dve alebo viac predstavenstiev môže národný výbor zriadiť so súhlasom dohliadacieho národného výboru (úradu) len za predpokladu, že podnik alebo podniky, o ktoré ide, sú mimoriadneho rozsahu, najmä ak majú niekoľko závodov a zamestnávajú značný počet osôb.

(3) Pre jeden komunálny podnik možno zriadiť predstavenstvo, len ak ide o podnik mimoriadneho rozsahu, najmä ak má niekoľko závodov a zamestnáva značný počet osôb, alebo ak ide o jediný komunálny podnik dotyčného sväzku ľudovej správy, ktorý zamestnáva značný počet osôb.

(4) Predstavenstvo nech nie je zriaďované tam, kde vzhľadom na rozsah komunálneho podniku môžu orgány národného výboru, príslušné podľa všeobecných predpisov, vykonávať jeho úlohy bez mimoriadneho zaťaženia.

(5) Vyšší dohliadací národný výbor (úrad) môže národnému výboru uložiť zriadenie predstavenstva, ak má dotyčný sväzok ľudovej správy jeden alebo viac komunálnych podnikov, ktorých správa mimoriadne zaťažuje orgány národného výboru, príslušné podľa všeobecných predpisov.

§ 26.
Pôsobnosť predstavenstva.

(1) Predstavenstvo komunálneho podniku vykonáva menom národného výboru jeho pôsobnosť, ustanovenú v § 21, ods. 3 zákona (§ 24, ods. 3). Rovnako vykonáva tiež ostatnú pôsobnosť, ktorú toto nariadenie alebo iné predpisy vyhradzujú vo veciach komunálnych podnikov národnému výboru dotyčného sväzku ľudovej správy ako vlastníka a prevodzovateľa komunálneho podniku, pokiaľ nie je výslovne ustanovené, že ju národný výbor nemá vykonávať prostredníctvom predstavenstva.

(2) V prípadoch, kde národný výbor vykonáva pôsobnosť vo veciach komunálneho podniku priamo, podáva mu predstavenstvo návrhy a dobrozdania. To platí najmä tiež o tých opatreniach, ktorých schválenie si národný výbor vyhradil.

(3) Nie je dôvodom neplatnosti, ak urobil národný výbor rozhodnutie alebo opatrenie priamo, hoci ho malo urobiť jeho menom predstavenstvo.

§ 27.
Zloženie predstavenstva a právne pomery jeho členov.

(1) Predstavenstvo sa skladá z predsedu a z ďalších troch volených členov a ich náhradníkov.

(2) Predsedom predstavenstva je ten člen národného výboru, do ktorého pôsobnosti patria veci komunálnych podnikov.

(3) Dvoch členov predstavenstva a dvoch náhradníkov volí a odvoláva národný výbor podľa predpisov o voľbe komisií národného výboru. Z nich aspoň jeden člen a jeden náhradník musia byť členmi národného výboru a aspoň jeden člen a jeden náhradník musí mať odborné vedomosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení.

(4) Jedného člena predstavenstva a jedného náhradníka volia a odvolávajú zamestnanci podniku (podnikov) zo svojho stredu. Spôsob voľby a odvolávania upraví vyhláškou v Úradnom liste Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom sociálnej starostlivosti.

(5) Národný výbor môže so schválením dohliadacieho národného výboru (úradu) zriadiť predstavenstvo, skladajúce sa z predsedu a z ďalších šiestich volených členov a ich náhradníkov. V takom prípade volí a odvoláva dvoch členov predstavenstva a dvoch náhradníkov národný výbor, pričom aspoň dvaja členovia a dvaja náhradníci musia byť členmi národného výboru a dvaja členovia a dvaja náhradníci musia mať odborné vedomosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení. Dvoch členov a dvoch náhradníkov volia a odvolávajú zamestnanci podniku (podnikov) zo svojho stredu, pričom aspoň jeden člen a jeden náhradník musí mať odborné vedomosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení. Ostatné ustanovenia o složení predstavenstva platia aj tu.

(6) Za člena predstavenstva (náhradníka) nemôže byť zvolený:

a) kto nie je voliteľný do národného výboru,

b) správca komunálneho podniku,

c) príbuzný správcu komunálneho podniku v priamej línii vôbec, jeho súrodenec, manžel alebo osoba s ním sošvagrená do druhého stupňa,

d) člen (náhradník) dohliadacieho národného výboru,

e) osoba, vykonávajúca činnosť, ktorá je v rozpore so záujmami komunálneho podniku.

(7) O vykonaní voľby predstavenstva treba upovedomiť dohliadací národný výbor (úrad). Voľba proti ustanoveniu odseku 6 je neplatná. Rozhodnutie o neplatnosti vydá dohliadací národný výbor (úrad) z úradnej moci alebo na dožiadanie dotyčného národného výboru, komunálneho podniku alebo osoby, ktorej sa vec týka. Dohliadací národný výbor (úrad) môže z úradnej moci alebo na dožiadanie národného výboru, komunálneho podniku alebo osoby, ktorej sa vec týka, už napred rozhodnúť o tom, či vykonávanie určitej činnosti je v rozpore so záujmami komunálneho podniku [odsek 6, písm. e)].

(8) Ak nastane medzi členom predstavenstva (náhradníkom) a správcom komunálneho podniku niektorý z pomerov, uvedených v odseku 6, písm. c), a ak sa správca nevzdá svojej funkcie do troch dní odo dňa, keď sa tak stalo, zaniká funkcia dotyčného člena predstavenstva (náhradníka). Rovnako zaniká funkcia toho člena predstavenstva (náhradníka), u ktorého nastane niektorá z okolností, uvedených v odseku 6 pod písm. a), b), d) alebo e). O tom, že jeho funkcia zanikla, rozhodne z úradnej moci alebo na dožiadanie (odsek 7) dohliadací národný výbor (úrad), v prípade odseku 6, písm. d) vyšší dohliadací národný výbor (úrad).

(9) Pred nastúpením funkcie zloží každý člen predstavenstva (náhradník) do rúk predsedu národného výboru sľub, že bude riadne plniť svoje povinnosti a v súlade so záujmami jednotného hospodárskeho plánu dbať na záujmy sväzku ľudovej správy a komunálneho podniku (komunálnych podnikov).

(10) Predstavenstvo si v prvej schôdzke zvolí zo svojich členov, ktorí sú členmi národného výboru, námestníka predsedu.

(11) Za členov predstavenstva, zvolených národným výborom, nastupujú náhradníci, zvolení národným výborom. Za členov predstavenstva, zvolených zamestnancami, nastupujú náhradníci, zvolení zamestnancami. O zastupovaní členov predstavenstva a o nastupovaní náhradníkov platia inak obdobne príslušné ustanovenia predpisov o členoch a náhradníkoch národného výboru. Člen predstavenstva, ktorý je členom národného výboru, stráca svoju funkciu, ak prestane byť členom národného výboru. Ak skončilo funkčné obdobie národného výboru alebo ak bol národný výbor rozpustený, vedie doterajšie predstavenstvo správu ďalej, dokiaľ sa neujme funkcie nové predstavenstvo.

(12) Členom predstavenstva patrí náhrada výdavkov, spojených s výkonom funkcie, a náhrada za stratu času obdobne podľa predpisov o náhradách, prislúchajúcich členom komisií národných výborov. Národný výbor môže so schválením dohliadacieho národného výboru (úradu) priznať členom predstavenstva odmenu za zvláštne práce, ktoré presahujú rozsah bežnej činnosti predstavenstva. Náklady na náhradu výdavkov a náhradu za stratu času, ako aj na odmeny za zvláštne práce rozvrhne národný výbor medzi zúčastnenými komunálnymi podnikmi.

§ 28.
Pomer predstavenstva k národnému výboru.

(1) Predseda predstavenstva je povinný podávať národnému výboru pravidelné, najmenej štvrťročné zprávy o stave komunálnych podnikov a o dosiahnutých hospodárskych výsledkoch. Národný výbor si môže kedykoľvek vyžiadať osobitnú zprávu.

(2) Národný výbor môže dať predstavenstvu záväzné smernice pre vedenie správy komunálnych podnikov, prípadne i záväzné pokyny v jednotlivých prípadoch.

(3) Národný výbor môže ktorékoľvek usnesenie predstavenstva, z ktorého tretie osoby ešte nenadobudly práva, zrušiť a nahradiť svojím usnesením.

(4) Členovia predstavenstva sú osobne zodpovední národnému výboru za riadny výkon svojich funkcií. Ak poruší svoje povinnosti člen predstavenstva, zvolený národným výborom, národný výbor ho odvolá. Ak poruší svoje povinnosti člen predstavenstva, zvolený zamestnancami, požiada dotyčný národný výbor, aby ho odvolal dohliadací národný výbor (úrad). Proti rozhodnutiu dohliadacieho národného výboru, ktorým nebolo žiadosti vyhovené, môže sa dotyčný národný výbor odvolať. Proti rozhodnutiu, ktorým bolo žiadosti vyhovené, môže sa odvolať dotyčný člen predstavenstva.

§ 29.
Rokovanie a usnášanie sa predstavenstva.

(1) Predstavenstvo sa usnáša v sbore. Usnášať sa je schopné, ak je prítomná nadpolovičná väčšina členov. Usnesenie je platné, ak hlasovala pre návrh väčšina prítomných členov. Pri rovnosti hlasov je prijatý návrh, pre ktorý hlasoval predseda.

(2) Schôdzky predstavenstva svoláva predseda podľa potreby, najmenej však raz mesačne. Je povinný svolať schôdzku do 8 dní, ak o to žiada ktorýkoľvek člen predstavenstva, národný výbor alebo správca komunálneho podniku, uvádzajúc predmet rokovania.

(3) Do schôdzky predstavenstva nech je zvaný správca komunálneho podniku, o ktorého vec ide. V schôdzke má poradný hlas. Predseda môže podľa potreby privolať do schôdzky zamestnancov komunálnych podnikov alebo iných odborníkov, pričom i tieto osoby majú poradný hlas.

(4) Predseda predstavenstva môže dať niektorú vec výnimočne rozhodnúť per rollam. V tom prípade je potrebné, aby sa na hlasovaní zúčastnili všetci členovia predstavenstva (ich náhradníci) a aby usnesenie bolo jednomyseľné.

(5) Usnesenie predstavenstva vykoná predseda alebo iný člen, ktorého predstavenstvo výkonom poverí. Za predstavenstvo podpisuje predseda a jeden člen predstavenstva.

(6) Ministerstvo vnútra vydá, prizerajúc na zásady, ustanovené v predpisoch o rokovaní sborových složiek národných výborov, vyhláškou v Úradnom liste podrobné predpisy o rokovaní predstavenstva.

Osobitné ustanovenia pre predstavenstvá spoločných komunálnych podnikov.

§ 30.

(1) Pre spoločný komunálny podnik nech je vždy zriadené predstavenstvo. Ak sú tie isté sväzky ľudovej správy spoluvlastníkmi viac spoločných komunálnych podnikov, nech je pre tieto zpravidla zriadené predstavenstvo jediné.

(2) Počet členov predstavenstva spoločného komunálneho podniku sa určí dohodou zúčastnených národných výborov (§ 19) tak, aby bol deliteľný troma.

(3) Dve tretiny členov a náhradníkov vysielajú zúčastnené národné výbory v dohodnutom pomere. Každý zo zúčastnených národných výborov môže kedykoľvek odvolať zástupcu (člena, náhradníka), ktorého vyslal, a nahradiť ho iným. Ak vysiela zúčastnený národný výbor len jedného zástupcu (člena alebo náhradníka), nech je to vždy člen národného výboru, ktorý má odborné znalosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení. Ak vysiela viac zástupcov, potom aspoň polovica musí byť členmi národného výboru a aspoň polovica musí mať odborné znalosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení.

(4) Jednu tretinu členov (náhradníkov) volia zamestnanci podniku (podnikov) zo svojho stredu. Aspoň polovica z celkového počtu členov a náhradníkov, volených zamestnancami, musí mať odborné vedomosti alebo skúsenosti v podnikovom hospodárení.

(5) Predstavenstvo spoločného komunálneho podniku v prvej schôdzke za predsedníctva najstaršieho člena si zvolí predsedu a jeho námestníka (námestníkov); môžu nimi byť len členovia niektorého zo zúčastnených národných výborov.

(6) Pokiaľ v odsekoch 1 až 5 nie je inak ustanovené, platí ustanovenie § 27 tiež pre predstavenstvo spoločných komunálnych podnikov.

§ 31.

(1) V spoločnom komunálnom podniku vykonáva predstavenstvo pôsobnosť, ktorá pri správe komunálneho podniku prislúcha národnému výboru, menom všetkých zúčastnených národných výborov. Národné výbory robia priamo len opatrenia, uvedené v § 24, ods. 2, písm. a) až g). Na tieto opatrenia je potrebná dohoda zúčastnených národných výborov.

(2) Predstavenstvo spoločného komunálneho podniku je povinné bezodkladne oznamovať svoje usnesenia zúčastneným národným výborom. Ak niektorý zo zúčastnených národných výborov je toho názoru, že usnesenie predstavenstva ohrožuje alebo poškodzuje dôležité záujmy spoločného komunálneho podniku, môže vec predložiť na rozhodnutie dohliadaciemu národnému výboru (úradu). Súčasne to oznámi predstavenstvu, ktoré musí vyčkať s vykonaním usneseného opatrenia, iba ak by bolo tej mienky, že by jeho neprevedením vznikla ťažko napraviteľná škoda. Dohliadací národný výbor (úrad) rozhodne o veci a upovedomí predstavenstvo a zúčastnený národný výbor do 8 dní. Ak tak neurobí, predpokladá sa súhlas s usnesením predstavenstva.

(3) V spoločnom komunálnom podniku podáva predseda predstavenstva zprávy (§ 28, ods. 1) všetkým zúčastneným národným výborom. Právo, dať predstavenstvu spoločného komunálneho podniku záväzné smernice a pokyny, alebo zrušiť jeho usnesenie (§ 28, ods. 2 a 3), vykonávajú zúčastnené národné výbory spoločne. Ak nedôjde o tom k dohode, môže každý zo zúčastnených národných výborov predložiť vec dohliadaciemu národnému výboru (úradu) na rozhodnutie.

(4) O svolaní schôdzky predstavenstva spoločného komunálneho podniku (§ 29, ods.2) môže žiadať tiež ktorýkoľvek zo zúčastnených národných výborov.

Oddiel 4.
Správca komunálneho podniku. (K §§ 20 a 21 zákona.)

§ 32.
Pôsobnosť správcu.

(1) Správca komunálneho podniku vedie veci bežnej prevádzky podniku a robí všetky rozhodnutia a opatrenia v jeho správe, ktoré nie sú vyhradené národnému výboru.

(2) Správca zastupuje komunálny podnik navonok. Je oprávnený na všetky súdne a mimosúdne úkony, ktoré súvisia s prevodzovaním podniku a nie sú zákonom výslovne vyhradené národnému výboru (§ 21, ods. 3 zákona). Obmedzenie tohto oprávnenia nemá účinok voči tretím osobám. Najmä mu prislúcha:

a) prijímať a prepúšťať zamestnancov podniku a rozhodovať o ich osobných veciach, s výnimkou vedúcich úradníkov podniku, v rozsahu, ustanovenom v zakladacej listine;

b) vopred sa vyjadrovať o ustanovení alebo odvolaní kvalifikovaného námestníka pre vedenie podniku podľa živnostenských alebo iných osobitných predpisov;

c) vopred sa vyjadrovať o ustanovení alebo odvolaní vedúcich úradníkov podniku v rozsahu ustanovenom v zakladacej listine a o rozhodnutiach o ich osobných veciach;

d) vopred sa vyjadrovať o udelení alebo odvolaní prokúry alebo obchodnej plnej moci;

e) vopred sa vyjadrovať o právnych úkonoch, ktoré vyžadujú vyššie schválenia (§ 19, ods. 5 zákona);

f) navrhovať zásady organizácie podniku a podnikový (vykonávací) plán;

g) sostavovať návrh podnikového rozpočtu a účtovnej závierky podniku;

h) podávať národnému výboru výročnú zprávu o prevádzke podniku.

(3) Správca podpisuje za komunálny podnik tak, že k vytlačenému, alebo kýmkoľvek napísanému zneniu firmy podniku pripojí svoj podpis.

§ 33.
Zodpovednosť správcu.

(1) Správca komunálneho podniku je povinný spravovať podnik so starostlivosťou riadneho hospodára. Je osobne zodpovedný za riadne a odborné prevodzovanie podniku a za zachovávanie právnych predpisov a príkazov, vydaných dohliadacími orgánmi v rámci ich pôsobnosti; je povinný správať sa podľa pokynov národného výboru, po prípade dohliadacieho národného výboru (úradu). Tým nie je dotknutá jeho povinnosť, vyložiť národnému výboru bezodkladne svoje odchylné stanovisko s náležitým odôvodnením, ak je tej mienky, že usnesenie národného výboru ohrožuje alebo poškodzuje dôležité záujmy komunálneho podniku (§ 21, ods. 6 zákona).

(2) Zvláštna osobná zodpovednosť, uložená kvalifikovanému námestníkovi alebo vedúcim úradníkom podniku, nezbavuje správcu jeho zodpovednosti za správu podniku; správca však nie je zodpovedný za následky príkazu národného výboru, proti ktorému vzniesol odpor podľa § 21, ods. 6 zákona.

(3) Správca je zodpovedný podľa všeobecných predpisov za škody, spôsobené nesplnením svojich povinností.

§ 34.
Pracovný pomer správcu.

(1) Pracovný pomer správcu komunálneho podniku sa upravuje súkromnoprávnou smluvou, ktorú menom komunálneho podniku uzaviera so správcom národný výbor. V služobnej smluve nech sú upravené v súlade s predpismi o štátnej mzdovej politike správcove požitky, spôsob, akým možno vypovedať pracovný pomer, a prípadný zákaz prevodzovania zárobkových podnikov alebo účasti na ňom, po prípade tiež zákaz súťaže po skončení pracovného pomeru [§ 47 zákona zo dňa 11. júla 1934, č. 154 Sb., o pracovnom pomere súkromných úradníkov, obchodných pomocníkov a iných zamestnancov v podobnom postavení (zákon o súkromných zamestnancoch)].

(2) Správca komunálneho podniku sľúbi do rúk predsedu národného výboru, že bude svedomite vykonávať svoje povinnosti, v súlade so záujmami štátu a dotyčného sväzku ľudovej správy. Správca sa stáva zamestnancom komunálneho podniku dňom, keď zloží sľub, pokiaľ už nebol jeho zamestnancom.

(3) Na ustanovenie a odvolanie správcu komunálneho podniku je potrebný súhlas dohliadacieho národného výboru (úradu), ktorý udelí súhlas

a) ak došlo k odvolaniu správcu za okolností, pre ktoré by bolo inak možné pracovný pomer zrušiť predčasne, alebo

b) ak ide o dôvod, určený v pracovnej smluve, po prípade

c) ak je odvolanie správcu odôvodnené dôležitými okolnosťami, ktoré v záujme úspešného prevodzovania podniku nepripúšťajú ďalšie vykonávanie jeho funkcie.

Oddiel 5.
Sekretariát predstavenstva komunálnych podnikov.

§ 35.

(1) Ak má sväzok ľudovej správy viac komunálnych podnikov veľkého rozsahu, pre ktoré bolo zriadené spoločné predstavenstvo, môže národný výbor so súhlasom Ministerstva vnútra, udeleným po dohode s Ministerstvom financií, zriadiť sekretariát tohto predstavenstva ako jeho pomocný orgán pre sjednocovanie činnosti a obstarávanie spoločných vecí komunálnych podnikov.

(2) Za pomoci sekretariátu obstaráva predstavenstvo najmä tieto úlohy:

1. stará sa o jednotnú personálnu a sociálnu politiku komunálnych podnikov;
2. usmerňuje ich spoluprácu a organizuje ich vzájomnú pracovnú pomoc;
3. stará sa o zachovávanie zásad obchodného podnikania komunálnych podnikov (§ 19, ods. 1 zákona);
4. stará sa o ich účelnú organizáciu;
5. stará sa o uplatnenie normalizácie a typizácie surovín, zariadení, technických pochodov a výrobkov a o iné zhospodárnenie v ich prevádzke;
6. dbá na účelné hospodárenie so zásobami a energiou;
7. ustanovuje zásady pre nákup a predaj komunálnymi podnikmi a kontroluje ich nákupnú a predajnú činnosť;
8. koordinuje plánovanie komunálnych podnikov a dozerá na plnenie ich plánov a podnikových rozpočtov;

9. zastupuje komunálne podniky pri kontingentácii, prideľovaní surovín a pracovných síl a rajonovaní a zadávaní zakázok a rozvrhuje kvóty, pripadajúce na jednotlivé komunálne podniky;
10. vedie prehľady o hospodárskych výsledkoch komunálnych podnikov a shromažďuje a spracováva štatistické údaje o ich činnosti;
11. stará sa o riadne vedenie podnikového počtovníctva;
12. dozerá na prevádzku komunálnych podnikov a kontroluje ich činnosť.

(3) Národný výbor uloží jednotlivým komunálnym podnikom uvoľniť na službu pre sekretariát potrebných zamestnancov a rozvrhne na všetky zúčastnené podniky osobné a vecné náklady sekretariátu.

Oddiel 6.
Kvalifikovaný námestník a vedúci úradníci. [K § 21, ods. 3 písm. a) a b) zákona.]

§ 36.

(1) Pracovný pomer kvalifikovaného námestníka a vedúcich úradníkov komunálneho podniku v rozsahu, ustanovenom v zakládacej listine, sa upravuje súkromnoprávnymi pracovnými smluvami, ktoré s nimi menom komunálneho podniku uzaviera národný výbor po predchádzajúcom vypočutí správcu. V pracovných smluvách nech sú najmä upravené ich požitky, spôsob, akým možno vypovedať pracovný pomer, a prípadný zákaz prevodzovania zárobkových podnikov alebo účasti na ňom, po prípade tiež zákaz súťaže po skončení pracovného pomeru (§ 47 zák. č. 154/1934 Sb.).

(2) Kvalifikovaný námestník a vedúci úradníci sú podriadení správcovi komunálneho podniku. Sú povinní spravovať sa podľa jeho príkazov a pokynov, vzťahujúcich sa na prevádzku podniku, a sú osobne zodpovední za riadne a odborné splnenie uložených úloh.

(3) Ak je kvalifikovaný námestník alebo vedúci úradník tej mienky, že príkaz alebo pokyn, udelený správcom, je v rozpore s právnymi predpismi alebo s príkazmi národného výboru alebo dohliadacieho národného výboru (úradu) alebo že ohrožuje alebo poškodzuje dôležité záujmy komunálneho podniku, je povinný oznámiť to bezodkladne správcovi, a ak správca na svojom príkaze alebo pokyne sotrvá, bez odkladu oznámiť svoje odchylné stanovisko národnému výboru (predstavenstvu).

(4) Ak je kvalifikovaný námestník alebo vedúci úradník toho názoru, že príkaz alebo pokyn národného výboru je v rozpore s právnymi predpismi alebo príkazmi dohliadacieho národného výboru (úradu), alebo že ohrožuje alebo poškodzuje dôležité záujmy komunálneho podniku, je povinný bezodkladne oznámiť správcovi svoje odchylné stanovisko. Je potom vecou správcu, aby pod vlastnou zodpovednosťou uvážil, či použije svoje právo odporovať príkazu alebo pokynu podľa ustanovenia § 21, ods. 6 zákona.

Časť štvrtá.
Vykonávanie verejnej správy komunálnym podnikom. (K § 2, ods. 2 a 3 a k § 19, ods. 4 zákona.)

§ 37.

Komunálny podnik ako výkonný správny orgán národného výboru.

(1) Vedľa podnikateľskej činnosti môže národný výbor prostredníctvom komunálneho podniku plniť tiež správne úlohy, najmä správne úlohy verejnej starostlivosti, pri ktorých sa nerozhoduje o právach a povinnostiach strán, napr. zásobovanie obce vodou, pochovávanie mŕtvol, čistenie mesta, obstarávanie verejnej dopravy, prevodzovanie nocľahární a ohrievární.

(2) Úľavy a výhody, ktoré podľa doterajších predpisov prislúchajú národným výborom pri prevodzovaní podnikateľskej činnosti, spojenej s obstarávaním úloh verejnej starostlivosti (napr. pri obstarávaní verejnej dopravy), zostávajú nedotknuté i v prípadoch, v ktorých národný výbor vykonáva tieto úlohy prostredníctvom komunálneho podniku.

§ 38.
Vyberanie poplatkov komunálnym podnikom.

(1) Ak vyberal miestny národný výbor obecné poplatky od osôb, používajúcich služieb obecných zariadení, ktoré sa nabudúce spravujú vo forme komunálneho podniku, prislúcha komunálnemu podniku pokračovať vo vyberaní týchto poplatkov v čase platnosti pravidiel o vyberaní.

(2) Predpis poplatku, vydaný komunálnym podnikom, platí za rozhodnutie národného výboru. O odvolaní rozhoduje príslušný nadriadený národný výbor. Odvolanie možno podať tiež na komunálnom podniku, ktorý poplatok predpísal. Poplatky predpísané komunálnym podnikom sa vymáhajú podľa doterajších predpisov. Vybrané poplatky sú príjmom komunálneho podniku.

(3) Miestne národné výbory sa môžu usnášať na vyberaní poplatkov komunálnymi podnikmi, pričom platia obdobne predpisy o obecných poplatkoch.

(4) Všeobecné vodné predpisuje a vyberá národný výbor podľa doterajších predpisov, i keď zásobovanie obce vodou obstaráva prostredníctvom komunálneho podniku; výnos všeobecného vodného však v tom prípade odvádza komunálnemu podniku na úhradu nákladov na zriadenie a udržovanie verejného vodovodu.

Časť piata.
Finančné hospodárenie komunálnych podnikov. [§ 19, ods. 1 a 3 a § 30, písm. d) zákona]

§ 39.
Vlastný kapitál komunálneho podniku.

Vlastný kapitál komunálneho podniku sa skladá z kmeňového imania a z rezervného fondu.

§ 40.
Kmeňové imanie.

(1) Počiatočné kmeňové imanie komunálneho podniku sa rovná rozdielu majetku a pasív, vykázaných v začínajúcej rozvahe podniku.

(2) Ministerstvo vnútra vydá po dohode s Ministerstvom financií, generálnym sekretariátom Hospodárskej rady a s Najvyšším účtovným kontrolným úradom vyhláškou v Úradnom liste smernice pre oceňovanie majetkových a kapitálových zložiek a o sostavovaní začínajúcej rozvahy.

(3) Kmeňové imanie komunálneho podniku môže byť zvýšené buď vkladom v hotovosti, alebo začlenením ďalších majetkových zložiek, alebo prevzatím pasív komunálneho podniku iným subjektom.

(4) Kmeňové imanie komunálneho podniku môže byť znížené buď odpísaním strát, alebo bezodplatným vylúčením majetkových zložiek.

(5) Kmeňové imanie komunálnych podnikov toho istého svázku ľudovej správy môže byť tiež súvzťažne znížené a zvýšené prevodom majetkových alebo kapitálových zložiek medzi nimi.

§ 41.
Rezervný fond.

(1) Rezervný fond komunálneho podniku sa tvorí z prídelov zo zisku až do výšky 20% kmeňového imania podľa stavu k rozvahovému dňu.

(2) Rezervný fond slúži na úhradu strát.

§ 42.
Financovanie investícií.

(1) Na úhradu výdavkov na investície použije komunálny podnik sumy, rovnajúce sa odpisom z investícií; ak nestačia tieto prostriedky, opatrí si podnik prostriedky na investície úverom, a to výlučne v peňažnom ústave pre poskytovanie investičného úveru.

(2) Komunálny podnik nesmie použiť prostriedky, určené na investičné účely, ani prechodne pre iné účely.

(3) Ministerstvo financií vydá po dohode s Ministerstvom vnútra vyhláškou v Úradnom liste smernice pre financovanie investícií komunálnych podnikov.

§ 43.
Financovanie prevádzky.

(1) Finančné prostriedky pre prevádzkové účely zadovažuje si komunálny podnik, pokiaľ nevystačí s vlastnými prostriedkami, prevádzkovým úverom.

(2) Komunálny podnik smie byť v obchodnom spojení len s jedným peňažným ústavom, poskytujúcim prevádzkové úvery; Ministerstvo financií môže po dohode s Ministerstvom vnútra povoliť výnimku.

(3) Komunálny podnik smie bez osobitného súhlasu národného výboru čerpať prevádzkový úver len do výšky, určenej jeho schváleným podnikovým rozpočtom.

(4) Komunálny podnik nesmie prostriedky, určené na prevádzkové účely, použiť na financovanie investícií, s výnimkou prechodného financovanie investícií vlastnej výroby.

(5) Komunálny podnik je povinný používať čo najviac platenie bez hotových a udržovať hotovosti len v najpotrebnejšej miere.

(6) Ministerstvo financií vydá po dohode s Ministerstvom vnútra vyhláškou v Úradnom liste smernice pre financovanie prevádzky komunálnych podnikov.

§ 44.
Vyrovnavacie príplatky.

(1) Komunálnemu podniku, prostredníctvom ktorého národný výbor plní tiež svoje správne úlohy a ktorý za svoje služby alebo dodávky vo verejnom záujme požaduje od osôb, používajúcich tieto služby alebo dodávky, nižšiu odplatu, než koľko robia vlastné náklady podniku na ne, hradí národný výbor rozdiel medzi požadovanou odplatou a skutočnými vlastnými nákladmi vo forme vyrovnávacieho príplatku. V takomto prípade však treba schválenie dohliadacieho národného výboru (úradu) ako na určenie výšky požadovanej odplaty, tak aj na určenie výšky vyrovnávacieho príplatku.

(2) Na účet vyrovnávajúceho príplatku (odsek 1) poskytuje národný výbor podľa svojho rozpočtu komunálnemu podniku vopred zúčtovateľné zálohy v pravidelných, najmenej štvrťročných lehotách.

§ 45.
Zisk.

(1) Zisk komunálneho podniku sa rozdelí takto:

a) Jednotnému fondu pracujúcich (§ 24 dekrétu prezidenta republiky zo dňa 24. októbra 1945, č. 104 Sb., o závodných a podnikových radách, v znení zákona zo dňa 21. júla 1948, č. 188 Sb.) sa odvedie 10%;

b) rezervnému fondu sa pridelí, pokiaľ nerobí už 20% kmeňového imania k rozvahovému dňu, podľa rozhodnutia národného výboru najmenej 10% a najviacej 35%;

c) zvyšok sa poukáže na vyrovnávací účet (§ 47), po prípade, ak má sväzok ľudovej správy len jediný podnik, priamo pokladnici národného výboru.

(2) Rozdelenie čistého zisku podľa odseku 1 sa vykoná najneskoršie do 14 dní po schválení účtovnej závierky.

§ 46.
Strata.

Strata za uplynulé obdobie sa odpíše na ťarchu rezervného fondu. Ak nestačí rezervný fond, prevedie sa zbytok straty na nový účet. Ak presahujú uvedené straty pätinu kmeňového imania, uhradí sa suma, prevyšujúca túto pätinu, z vyrovnávacieho účtu podľa § 47. Ak nemožno uhradiť túto sumu uvedeným spôsobom, odpíše sa na ťarchu kmeňového imania. Tým nie je vylúčené, aby sa národný výbor usniesol i na odpise celej straty na ťarchu kmeňového imania.

§ 47.
Vyrovnávací účet.

(1) Národný výbor sväzku ľudovej správy, ktorý má viac komunálnych podnikov, vedie vyrovnávací účet. Na vyrovnávací účet odvádzajú komunálne podniky časti zisku [§ 45, ods. 1, písm. c)]. Vyrovnávací účet slúži na úhradu časti strát tých podnikov toho istého sväzku ľudovej správy, ktoré vykázaly v tom istom účtovnom roku stratu, presahujúcu pätinu kmeňového imania, ktorú nemožno uhradiť z ich rezervného fondu (§ 46). Ak nestačia odvedené čiastky zisku na úplné uhradenie strát, prevyšujúcich jednu pätinu kmeňového imania všetkých stratových podnikov, rozdelia sa tieto čiastky medzi ne so zreteľom na pomer výšky ich strát.

(2) Nevyčerpaný zvyšok vyrovnávacieho účtu sa každoročne odvedie do pokladnice národného výboru ako zisk komunálnych podnikov.

§ 48.
Podnikové počtovníctvo komunálnych podnikov.

(1) Pre vedenie podnikového počtovníctva komunálnych podnikov platí ustanovenie zákona zo dňa 16. mája 1946, č. 116 Sb., o jednotnej organizácii podnikového počtovníctva, a predpisy, vydané podľa čl. IV, ods. 2 zákona zo dňa 20. júla 1948, č. 205 Sb., ktorým sa menia a doplňujú predpisy o dočasnej úprave finančného hospodárstva sväzkov ľudovej správy a niektorých iných osôb verejného práva.

(2) Účtovný rok komunálnych podnikov sa kryje s kalendárnym rokom. Ak bol komunálny podnik zriadený v kalendárnom roku, končí sa prvý účtovný rok koncom tohto roku.

Časť šiesta.
Dohľad a dozor.

Oddiel 1.
Rozdelenie dohľadu a dozoru.

§ 49.

(1) Komunálne podniky podliehajú:

a) vnútornému dozoru,

b) inštančnému dohľadu a

c) odbornému dozoru.

(2) Ustanovenia osobitných predpisov o dozore (napr. predpisov živnostenských, finančných, dôchodkových, predpisov železničného práva, predpisov o plánovanom hospodárstve, predpisov cenových a predpisov o hospodárskej kontrole) zostávajú nedotknuté.

Oddiel 2.
Vnútorný dozor.

§ 50

Vnútorný dozor na prevádzku komunálneho podniku [§ 21, ods. 3, písm. f) zákona] vykonáva národný výbor, a to po prípade tiež prostredníctvom predstavenstva a za pomoci sekretariátu.

Oddiel 3.
Instančný dohľad. (K §§28 a 29 zákona.)

§ 51.
Dohliadacie národné výbory (úrady). (K § 7, ods. 1 zákona.)

(1) Inštančný dohľad na komunálne podniky vykonávajú dohliadacie národné výbory (úrady).

(2) Dohliadacím národným výborom prvej stolice je pre komunálny podnik národný výbor bezprostredne nadriadený národnému výboru dotyčného sväzku ľudovej správy; pre spoločný komunálny podnik národný výbor (úrad) najbližšie spoločne nadriadený všetkým zúčastneným národným výborom; pre krajské komunálne podniky Ministerstvo vnútra. Najvyšším dohliadacím úradom je vždy Ministerstvo vnútra, ktoré postupuje, pokiaľ ide o hospodárenie komunálnych podnikov, po dohode s Ministerstvom financií.

§ 52.
Úlohy dohľadu.

Dohliadacím národným výborom (úradom) náleží starať sa , aby komunálne podniky riadne plnily svoje úlohy, a dbať na to, aby riadne hospodárily (§ 28 zákona).

§ 53.
Všeobecné prostriedky dohľadu.

(1) Pre riadne vykonávanie dohľadu môžu dohliadacie národné výbory (úrady) robiť v komunálnych podnikoch revízie a pritom ich kontrolovať so všetkých stránok podnikovej činnosti. Dohliadacie orgány sú pre to oprávnené nazerať do všetkých písomností a kníh podniku, vstupovať do jeho priestorov, žiadať vysvetlivky a zúčastniť sa bez hlasovacieho práva na poradách a schôdzkach predstavenstva, po prípade na schôdzkach národného výboru, na ktorých sa prejednávajú veci komunálnych podnikov.

(2) Dohliadací národný výbor (úrad) nariadi komunálnemu podniku, aby odstránil zistenú závadu a oznámi to dotyčnému národnému výboru. Ak nevyhovie komunálny podnik danému nariadeniu v určenej lehote, dá dohliadací národný výbor (úrad) nariadené opatrenie vykonať na jeho útraty a nebezpečenstvo.

(3) Dohliadací národný výbor (úrad) môže uložiť komunálnemu podniku, aby podal žalobu o náhradu škody, spôsobenej správcom komunálneho podniku.

(4) Dohliadací národný výbor (úrad) môže uložiť národnému výboru, aby odvolal člena predstavenstva, zvoleného národným výborom, alebo aby odvolal správcu komunálneho podniku, kvalifikovaného námestníka alebo vedúceho úradníka, ak pri výkone svojej funkcie hrubo porušil právne predpisy alebo príkazy dohliadacieho národného výboru (úradu), alebo vážne ohrozil alebo poškodil dôležité záujmy komunálneho podniku. Správca komunálneho podniku, kvalifikovaný námestník, po prípade vedúci úradník, nemôže byť odvolaný pre konanie alebo opomenutie, ktorým plnil daný príkaz alebo pokyn, ak použil svoje právo odporu (§ 21, ods. 6 zákona, § 36, ods. 3 a 4. Ak nevyhovie národný výbor danému príkazu v určenej lehote, vykoná dohliadací národný výbor (úrad) sám toto odvolanie.

(5) Dohliadací národný výbor (úrad) môže odvolať člena predstavenstva, zvoleného zamestnancami, ak pri výkone svojej funkcie hrubo porušil právne predpisy alebo príkazy dohliadacieho národného výboru (úradu) alebo vážne ohrozil alebo poškodil dôležité záujmy komunálneho podniku.

(6) Ak neurobí národný výbor iné opatrenie potrebné na vedenie správy komunálneho podniku, môže ho urobiť dohliadací národný výbor (úrad).

(7) Oprávnenia, ktoré prislúchajú dohliadaciemu národnému výboru prvej stolice, prislúchajú tiež vyššiemu dohliadaciemu národnému výboru (úradu). Ak je vyšší dohliadací národný výbor (úrad) tej mienky, že nižší dohliadací národný výbor mal použiť niektoré z oprávnení, uvedených v odsekoch 1 až 6 a že zanedbal tak urobiť, urobí toto opatrenie sám.

(8) Proti rozhodnutiu a opatreniu dohliadacieho národného výboru môžu sa odvolať: osoba, ktorej sa príkaz priamo týka, komunálny podnik a národný výbor. Ak ide o spoločný komunálny podnik, môže sa proti príkazu odvolať tiež predstavenstvo a každý zo zúčastnených národných výborov.

§ 54.
Osobitné prostriedky dohľadu.

Okrem všeobecných prostriedkov dohľadu (§ 53) prislúcha dohliadacím národným výborom (úradom) súčinnosť pri zriaďovaní komunálnych podnikov (§§ 7, 8, 9 a 17 zákona), pri ich hospodárení (§§ 19 a 21 zákona), pri ustanovovaní a odvolávaní správcu (§ 20 zákona) a pri ich zrušovaní (§ 24 zákona) i likvidácii (§§ 25 a 27 zákona).

§ 55.
Zastupovanie záujmov.

Ministerstvo vnútra, ako najvyšší dohliadací úrad, je povolané na to, aby zastupovalo spoločné záujmy komunálnych podnikov. Pritom sa môže Ministerstvo vnútra dať zastupovať inými úradmi alebo orgánmi.

§ 56.
Organizácia dohľadu.

(1) Ministerstvu vnútra náleží dbať na to, aby dohľad nad komunálnymi podnikmi bol vykonávaný sústavne, úsporne a účinne. Môže pre to dávať podriadeným dohliadacím národným výborom záväzné pokyny a príkazy.

(2) Ministerstvo vnútra používa služby nižších dohliadacích národných výborov tiež pri obstarávaní poradenskej, evidenčnej a revíznej služby, pomoci pri zriaďovaní komunálnych podnikov, sledovaní ich rozvoja a zprostredkovaní skúseností (§ 29 zákona).

§ 57.
Náklady dohľadu.

(1) Všeobecné náklady, spojené s vykonávaním dohľadu, hradí dohliadací národný výbor (úrad) zo svojich rozpočtových prostriedkov.

(2) Náklady spojené s vykonávaním revízií, hradí zpravidla dohliadací národný výbor (úrad) Komunálnemu podniku môže však uložiť povinnosť nahradiť výdavky, vzniklé vykonaním revízie, ak sa zistia pri nej nesprávnosti alebo neporiadky v hospodárstve, a to bez ujmy jeho práva postihu proti osobám, ktoré tieto nesprávnosti alebo neporiadky zavinily.

Oddiel 4.
Odborný dozor. (K § 15 zákona.)

§ 58.
Vymedzenie odborného dozoru.

Odborný dozor podľa tohto nariadenia sa rozumie dozor, vykonávaný nad komunálnymi podnikmi príslušnými ústrednými (oblastnými) orgánmi, zriadenými podľa predpisov o znárodnení, po prípade obdobný dozor, vykonávaný príslušným ministerstvom v prípadoch, kde také orgány podľa predpisov o znárodnení zriadené neboly (ďalej len "dozorné orgány"). Príslušné ministerstvo môže v takých prípadoch poveriť vykonávaním odborného dozoru tiež iné orgány.

§ 59.
Úlohy odborného dozoru.

(1) Účelom odborného dozoru je zabezpečiť, aby hospodárska činnosť komunálnych podnikov bola vedená v súlade s hospodárskou činnosťou národných podnikov v tom istom odbore podnikania. Odborným dozorom sa zabezpečuje najmä zachovávanie predpisov.

1. o plánovaní,
2. o získavaní pracovných síl, o ich použití a o určení obsahu pracovných smlúv,
3. o hospodárení so zásobami a energiou,
4. o hospodárnom využití prevádzkových prostriedkov,

5. o tvorení a zachovávaní cien.

(2) V rámci odborného dozoru sa komunálnym podnikom umožňuje používať služby, ktoré ústredné (oblastné) orgány, zriadené podľa predpisov o znárodnení, poskytujú podriadeným národným podnikom v dotyčnom odbore hospodárskeho podnikania, ako napr. služieb, smerujúcich na zhospodárnenie prevádzky výskumníctvom, normalizáciou, typizáciou, sjednotením technických a obchodných predpisov, štatistickým vyšetrením a účelnou politikou investičnou.

(3) Predmetom odborného dozoru nie je vnútorná správa komunálnych podnikov ani nakladanie s ich hospodárskymi výťažkami.

§ 60.
Prostriedky odborného dozoru.

(1) Dozorné orgány vykonávajú v súčinnosti s Ministerstvom vnútra plánovacie práce pre komunálne podniky v rámci príprav jednotného hospodárskeho plánu.

(2) Pre riadne vykonávanie odborného dozoru môžu dozorné orgány robiť v komunálnych podnikoch revízie a pritom ich kontrolovať so všetkých stránok podnikovej činnosti, pokiaľ je to potrebné na dosiahnutie účelu odborného dozoru. Ustanovenie § 53, ods. 1, vety druhej platí obdobne. O výsledkoch revízií podáva dozorný orgán zprávu komunálnemu podniku, dotyčnému národnému výboru, dohliadaciemu národnému výboru (úradu) a svojmu nadriadenému orgánu (úradu) odborného dozoru.

(3) Orgán odborného dozoru nemôže dávať komunálnemu podniku ani dotyčnému národnému výboru príkazy a pokyny ani nemôže v komunálnom podniku robiť priamo akékoľvek opatrenia.

(4) Ak zistí orgán odborného dozoru, že sa v prevádzke komunálneho podniku porušujú právne predpisy, pokusí sa priamym prejednaním so správcom komunálneho podniku, po prípade s národným výborom o to, aby závada bola odstránená. Ak nemá toto prejednanie výsledok, oznámi prípad dohliadaciemu národnému výboru (úradu) so žiadosťou, aby urobil nápravu. Ak nehodlá dohliadací národný výbor z podnetu tejto zprávy zakročiť, je povinný do 30 dní odo dňa zistenia oznámiť vec Ministerstvu vnútra, ktoré rozhodne po dohode s príslušným ministerstvom, či sa má urobiť opatrenie a aké.

(5) Ustanovenie odseku 4 platí obdobne, ak orgán odborného dozoru je tej mienky, že by komunálny podnik mal v záujme niektorého z cieľov, sledovaných odborným dozorom, urobiť v svojej prevádzke určité opatrenia.

§ 61.
Náklady odborného dozoru.

Komunálne podniky prispievajú na náklady odborného dozoru, pokiaľ nie je vykonávaný priamo štátnymi orgánmi. Výšku týchto príspevkov a spôsob ich platenia určí Ministerstvo vnútra po dohode s Ministerstvom financií a s príslušným ministerstvom. Za služby osobitne objednané platia komunálne podniky náhradu v tej istej výške ako národné podniky.

Časť siedma.
Záverečné ustanovenia.

§ 62.
Účinnosť zákona. (K § 34, ods. 1 zákona.)

Zákon č. 199/1948 Sb. nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia tohto nariadenia.

§ 63.
Účinnosť nariadenia a jeho vykonanie.

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dňom vyhlásenia; vykonajú ho ministri vnútra a financií po dohode so zúčastnenými členmi vlády.

Zápotocký v. r.

Nosek v. r.

Dr. Dolanský v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.